

Skolbiblioteksplan för skolor och förskolor i Stockholms stad 2021–2024

Skolbiblioteksplanen är ett styr- och stöddokument som har tagits fram av utbildningsnämnden på uppdrag av kommunfullmäktige. Skolbiblioteksplanen verkar för ökad likvärdighet vad gäller tillgång till bibliotek i förskolan, i grund- och gymnasieskolan samt i grund- och gymnasiesärskolan. Uppföljning av skolbiblioteksplanen sker i det ordinarie planerings- och uppföljningsarbetet på respektive nivå.

Övergripande målsättningar

Litteratur är en källa till glädje, samtal och reflektion. Att kunna läsa, skriva, göra sin röst hörd och ha tillgång till information är demokratiska rättigheter. Barn och unga behöver kunna omvandla information till kunskap för att bli delaktiga i ett demokratiskt samhälle.

Biblioteken främjar läslust samt breddar och fördjupar undervisningen utifrån särskilda områden eller teman. En stark läskultur och inbjudande läsmiljö i förskola och skola stärker barns och ungas språk- och kunskapsutveckling samt inspirerar till ökad fritidsläsning. Stadens bibliotek samverkar lokalt för att främja barns och ungas läsning. Biblioteken tillhandahåller ett brett utbud av medier och verksamhet som bidrar till bildning, vidgar perspektiven och stärker värdegrundsarbete kopplat till styrdokumentet. Barn och unga upplever biblioteken som trygga och har inflytande över bibliotekens innehåll. Kultur för, med och av barn och unga ges utrymme.

Biblioteken medverkar till alla barns och ungas lika tillgång till litteratur och medier. Medier erbjuds på många språk och i format som möjliggör läsning via öron, ögon och fingrar. Bibliotekens verksamhet stärker språkutveckling i svenska och ägnar särskild uppmärksamhet åt flerspråkighet och de nationella minoritetsspråken. Barn och unga i behov av anpassad läsning och stöttning är en prioriterad grupp.

Den välfungerande skolbiblioteksverksamheten bygger på samverkan och på integration i undervisningen. Skolor i Stockholms stad ger alla elever tillgång till skolbibliotek med ett uttalat pedagogiskt uppdrag när det gäller läs- och språkutveckling samt medie- och informationskunnighet. Skolbibliotek stärker eleverna i deras användning av digitala verktyg och medier samt bidrar till deras förståelse av digitaliseringens påverkan på samhället. Verksamheten medverkar till att utveckla elevernas vetenskapliga förhållningssätt och förbereda dem inför fortsatta studier och fortsatt lärande.

Skolbibliotekens uppdrag bestäms av skollagen och läroplanerna. Skolbiblioteket är, liksom folkbiblioteket, en del av det allmänna biblioteksväsendet och regleras av bibliotekslagen. Folkbibliotekens uppdrag för barn och unga beskrivs närmare i stadens biblioteksplan och prioriterar insatser för förskolan och barns fritidsläsning.

Förskola

Stadsdelsförvaltningen ansvarar för att

- samverka med Stockholms stadsbibliotek och årligen följa upp, utvärdera och fortsätta utveckla samarbetet kring barnens möten med litteratur och berättande
- skapa förutsättningar för förskolorna att stärka de nationella minoritetsspråken och stödja flerspråkighet hos barn med annat modersmål än svenska

Rektor ansvarar för att

- skapa förutsättningar för förskolorna att arbeta aktivt och inkluderande med barnens alla språk och erfarenheter via berättande och litteratur i olika former
- alla förskolor har särskilt ansvariga pedagoger som samarbetar med stadsbiblioteket och tillsammans med kollegorna driver arbete kring läsning, litteratur och berättande
- säkerställa att förskolornas pedagoger arbetar språkutvecklande och att de barn som är i behov av särskilt stöd eller anpassningar får det
- skapa förutsättningar för kreativa och inspirerande läsmiljöer i förskolorna där högläsning, berättande, reflektion och samtal tar plats
- verka för att barnen ges möjlighet att utveckla adekvat digital kompetens och får en första grund i att källkritiskt söka, välja och värdera information
- barnen introduceras till folkbiblioteket
- verka för att vårdnadshavare uppmuntras att läsa tillsammans med sina barn

Stockholms stadsbibliotek ansvarar för att

- erbjuda förskolorna ett brett utbud av litteratur, i olika genrer och på många olika språk
- erbjuda barnen i förskolan läsfrämjande aktiviteter
- fungera som stöd i förskolornas läs- och språkstimulerande arbete, exempelvis genom att erbjuda pedagoger inspiration
- samverka övergripande med stadsdelsförvaltningarna, följa upp och utvärdera samarbetet

Skola

Rektor säkerställer att

- skolbibliotekets pedagogiska funktion är väl integrerad på skolan samt styrs och följs upp i dialog med skolbibliotekspersonal och i skolans systematiska kvalitetsarbete
- skolbiblioteket har bemanning, öppettider, medieanslag och andra resurser som möjliggör att skolbibliotekspersonalen aktivt kan bidra till elevernas språk- och kunskapsutveckling i samarbete med övrig pedagogisk personal
- skolbibliotekspersonalen har relevant kompetens för uppdraget och möjlighet till kompetensutveckling
- personal på skolan och fritidshemmet använder skolbiblioteket i undervisningen och bidrar i planering och utformning av biblioteksverksamheten
- skolbiblioteket stödjer elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd
- skolbiblioteket tillgodoser flerspråkiga elevers behov av och uppmuntrar till läsning på modersmålet samt på de nationella minoritetsspråken
- skolbiblioteksmiljön är ändamålsenlig, tillgänglig, inkluderande, lugn och trygg samt har plats för samtal och studier

Bibliotekarier/skolbibliotekspersonal ansvarar för att

- utveckla och följa upp verksamheten i dialog med rektor och samverka med elever och pedagogisk personal i enlighet med läroplan och lokalt uppställda mål
- utforma bibliotekets utbud och verksamhet efter skolform samt skolans inriktning eller program
- utveckla och dela med sig av sin kompetens inom läs- och språkutveckling samt sina läsfrämjande metoder i syfte att väcka elevernas läsglädje
- stödja elever i behov av anpassningar eller särskilt stöd och tillhandahålla exempelvis talböcker, punktskriftsböcker samt lättlästa medier
- tillgodose och främja läsning på modersmålet och synliggöra elevernas flerspråkighet samt de nationella minoritetsspråken
- utveckla och dela med sig av sin kompetens inom medie- och informationskunnighet, instruera och vägleda elever exempelvis i informationssökning, sök- och källkritik samt källtillit
- värna elevers integritet i skolbibliotekets verksamhet i enlighet med rådande lagstiftning

Gymnasiebibliotekarier ansvarar dessutom för att

- utveckla och dela med sig av sin kompetens kring vetenskapligt material och referenshantering
- tillgängliggöra vetenskapligt material samt medverka till att rusta eleverna inför fortsatta studier
- samverka med elever och lärare kring planering och genomförande av gymnasiearbetet

Utbildningsförvaltningen ansvarar övergripande för att

- inom grundskole- och gymnasieledning följa upp skolbiblioteksverksamheten utifrån skolbiblioteksplanen och skolans övriga styrdokument i syfte att verka för likvärdighet när det gäller elevernas tillgång till välfungerande skolbibliotek
- inom grundskole- och gymnasieledning verka för att skolorna har bemannade skolbibliotek och att andelen skolor med fackutbildade bibliotekarier ökar under fyraårsperioden
- komplettera skolbibliotekens utbud med klassuppsättningar av skönlitteratur via Cirkulationsbiblioteket samt litteratur på många olika språk, inklusive de nationella minoritetsspråken, via Mångspråksbiblioteket
- ge alla skolor tillgång till ett gemensamt digitalt bibliotekssystem som är integrerat med relevanta pedagogiska plattformar samt arbeta för ökad tillgång till e-böcker och e-media
- erbjuda kompetensutveckling, introduktionsprogram för nyanställda, nätverk och andra insatser för skolbiblioteksutveckling
- samverka med kulturförvaltningen kring kompetensutveckling, upphandling, läsfrämjande arbete samt en stärkt gemensam infrastruktur kring digitala medier

”Det värmer i kroppen när jag sitter med en bok i biblioteket och drömmer mig bort.”

Elev i årskurs 6

Foto: Lennart Johansson